

Besluit van de examencommissie van 5 oktober 2020 tot vaststelling van kader en instructies voor alternatieve vormen van tentaminering op afstand en fraudebeperking in studiejaar 2020/2021

Gelet op de Covid-19-maatregelen blijft tentaminering op afstand ook voor studiejaar 2020/2021 het uitgangspunt.¹ In het hierna volgende schetst de examencommissie de **kaders** voor het kiezen van een tentamenvorm op afstand en **instructies** voor de uitwerking daarvan, gelet op het beperken van de risico's op fraude, het optimaal faciliteren van deelname voor studenten en privacybescherming.

Tentaminering op afstand en fraudebeperking: de kaders

1. Individuele opdracht

Frauderisico's worden tot een minimum beperkt bij een individuele toets voor alle deelnemers. Denk bijvoorbeeld aan een paper. Gebruik daarbij wel plagiaatsoftware (Urkund, beschikbaar via Canvas). Als de capaciteit dat toelaat kan een online mondeling tentamen worden afgenomen. Er moeten altijd twee examinatoren aanwezig zijn bij het mondeling tentamen.

2. Open-vragen tentamen

Is gelet op de capaciteit en/of de leerdoelen en werkvormen bij het vak geen individuele opdracht mogelijk, dan kan gekozen worden voor een tentamen met open vragen op afstand voor alle deelnemers op hetzelfde tijdstip. Om fraude te beperken dient één of een combinatie van onderstaande maatregelen te worden toegepast.²

- a. Het beperken van de beschikbare tijd voor de toets, eventueel gecombineerd met een beperking van de beschikbare tijd per vraag. Hierdoor is er minder gelegenheid voor uitwisselen van antwoorden onder de deelnemers.
- b. Het richten van de open vragen op het toetsen op hoger cognitief niveau. Stel de vragen zoveel mogelijk op het niveau van analyseren en evalueren, in plaats van het vragen naar parate kennis die letterlijk uit een boek/samenvatting/webpagina kan worden overgenomen, of van een andere student. Dat kunnen bijvoorbeeld essay-achtige vragen zijn of casusvragen. Formuleer de vraag zo dat geen korte antwoorden mogelijk zijn en dat zo veel mogelijk verschil bestaat tussen de antwoorden van de studenten, zodat controle op fraude mogelijk is. Probeer wel zo transparant mogelijk te zijn over de gewenste omvang, aanpak of onderbouwing van de uitwerking van de vraag.
- c. Het gebruiken van verschillende versies van het tentamen met daarin verschillende vragen die qua stofdekking en moeilijkheidsgraad vergelijkbaar zijn. Denk daarbij aan broertje-zusje vragen (vragen met slechts minimale variaties, die hetzelfde toetsen) of verschillende casus, maar die in feite hetzelfde toetsen.
- d. Het gebruiken van verschillende volgordeversies van het tentamen, waarbij de volgorde van de vragen zijn verwisseld, zonder dat de volgordeversie voor de student zichtbaar is.
- e. Het voorkomen dat studenten terug kunnen bladeren in de vragen (backtracking).
- f. Het gebruik van plagiaatsoftware (beschikbaar via Canvas).
- g. Het na afloop van het tentamen nader bevragen van studenten, teneinde te kunnen vaststellen of zij zelf tot een antwoord zijn gekomen.

Kan het frauderisico naar het oordeel van de vakcoördinator niet voldoende afgewend worden door een combinatie van bovenstaande maatregelen, dan wel is het nodig om de identiteit van de student vast te stellen, dan kan gebruik gemaakt worden van online surveillance:

¹ Mocht gedurende het studiejaar blijken dat het weer mogelijk is om tentamens op de campus af te nemen, dan heeft dat de voorkeur.

² Het wordt aan de verantwoordelijke vakcoördinator gelaten om daarin een verantwoorde keuze te maken. Zo zal het bij een tentamen afgenomen met online proctoring via Proctorio niet nodig zijn om extra maatregelen toe te passen.

- h. Online surveillance via Zoom waarbij videobeeld van de student beschikbaar is (nadere informatie vanwege privacybescherming is opgenomen in Bijlage I bij dit besluit en op de [Canvas Student Guide](#) pagina onder Privacy Online Education).
- i. Online surveillance (proctoring) via Proctorio waarbij videobeeld van de student én van het scherm dat hij/zij gebruikt beschikbaar is voor de surveillant.
N.B. vanwege de beperkte capaciteit kan een verzoek daartoe alleen gedaan en gehonoreerd worden indien het frauderisico naar het oordeel van de toetsexpert van SOZ en de opleidingsdirecteur niet door een combinatie van bovenstaande maatregelen afdoende afgewend kan worden. (Nader informatie vanwege privacybescherming is opgenomen in Bijlage I bij dit besluit en op de [Canvas Student Guide](#) pagina onder Privacy Online Education)

3. *Multiple choice tentamen*

Een mc-toets op afstand is naar het oordeel van de examencommissie in vergelijking met de twee voorgaande toetsvormen het meest fraudegevoelig. Het afnemen van een mc-toets op afstand is daarom in principe alleen toegestaan met online surveillance via Proctorio waarbij videobeeld van de student en van het scherm dat hij/zij gebruikt beschikbaar is voor de surveillant (nadere informatie vanwege privacybescherming is opgenomen in Bijlage I bij dit besluit en op de [Canvas Student Guide](#) pagina onder Privacy Online Education). Is online surveillance via Proctorio niet mogelijk, gelet op de beperkte capaciteit daarvoor, dan dient de vakcoördinator in overleg met de opleidingsdirecteur, waar nodig in overleg met de examencommissie, te beoordelen of het frauderisico zoveel mogelijk beperkt kan worden door een combinatie van onderstaande maatregelen.

- a. Beperk de beschikbare tijd voor de toets, zo veel mogelijk gecombineerd met een beperking van beschikbare tijd per vraag.
- b. Voorkom dat studenten terug kunnen bladeren in de vragen (backtracking).
- c. Gebruik verschillende volgordeversies van het tentamen, waarbij de volgorde van vragen, en ook de antwoordopties, zijn verwisseld of gerandomiseerd, zonder dat de volgordeversie voor de student zichtbaar is. Hoe meer verschillende volgordeversies, hoe moeilijker voor deelnemers om antwoorden uit te wisselen, te meer wanneer dit wordt gecombineerd met a en b.
- d. Construeer, wanneer een voldoende grote vragenbank beschikbaar is, voor elke student een ander inhoudelijk maar vergelijkbare toets door de vragen uit de vragenbank te trekken. Hierbij moet erop worden gelet dat de verschillende toetsen vergelijkbaar zijn qua moeilijkheidsgraad en stofdekking.
- e. Het na afloop van het tentamen steekproefsgewijs nader bevragen van studenten, teneinde te kunnen vaststellen of zij zelf tot een antwoord zijn gekomen.
- f. Online surveillance via Zoom waarbij videobeeld van de student beschikbaar is (nadere informatie vanwege privacybescherming is opgenomen in Bijlage I bij dit besluit en op de [Canvas Student Guide](#) pagina onder Privacy Online Education).

Bij twijfel beslist de opleidingsdirecteur of een gekozen tentamenvorm past binnen de hierboven beschreven kaders. Wenst een vakcoördinator af te wijken van deze kaders, dan dient daartoe toestemming verleend te worden door de examencommissie.

Nadere uitwerking: instructies bij het tentamen op afstand

Hieronder volgen **instructies** voor de uitwerking van een gekozen tentamenvorm op afstand, gelet op het beperken van de risico's op fraude, het optimaal faciliteren van deelname voor studenten en privacybescherming. Daarbij wordt onderscheid gemaakt tussen 1) een schriftelijk tentamen op afstand en 2) een mondeling online tentamen.

1. Schriftelijk tentamen op afstand (open-vragen/mc)

Programma's voor het aanbieden van een schriftelijk tentamen op afstand

Op dit moment kan gebruik gemaakt worden van twee software-programma's voor het aanbieden van een schriftelijk tentamen op afstand:

- Test Vision (kan samen met online surveillance via Zoom of Proctorio worden ingezet);
- Canvas (via opdrachten/assignments of toetsen/quizzes; kan samen met online surveillance via Zoom worden ingezet).

Voordeel van Test Vision ten opzichte van Canvas is dat alle vragen gerandomiseerd kunnen worden aangeboden aan studenten en dat studenten in het programma niet kunnen knippen en plakken, hetgeen het onderling uitwisselen van antwoorden bemoeilijkt.

Voor hulp bij het afnemen van een tentamen via Test Vision of Canvas kan contact gezocht worden met het ICT&O-team (icto.rechten@vu.nl).

Manual voor toetsen via Canvas:

<https://surfdrive.surf.nl/files/index.php/s/SUp2HpnIXQ5mU4K>

Handleiding voor toetsen met Test Vision NL:

https://canvas.vu.nl/courses/47774/files/2219813?module_item_id=348269

EN:

https://canvas.vu.nl/courses/47774/files/2224307?module_item_id=348901

Instructies op voorblad tentamen

Het tentamen op afstand dient van de volgende instructie te worden voorzien om fraude te beperken. Tevens is een instructie opgenomen in verband met eventuele technische tekortkomingen.

- Bij een openvragen tentamen op afstand zonder online surveillance via Proctorio³

Het beantwoorden van de vragen dient te geschieden in eigen bewoordingen: geen letterlijk overgeschreven teksten, met uitzondering van parafrasering van de wet of jurisprudentie, en geen met een medestudent overeenkomende bewoordingen. Het is daarom niet toegestaan om te knippen en plakken uit de literatuur, rechtspraak of uit behandelde stof uit hoorcolleges en werkgroepen, teksten van medestudenten of andere (online-) bronnen. Op het naleven van deze voorwaarde wordt toegezien door middel van plagiaatsoftware.

De examiner kan besluiten om na afloop van het tentamen steekproefsgewijs de student nader online te bevragen teneinde vast te stellen of de betreffende student zelf tot het antwoord is gekomen. De examiner stuurt daartoe binnen 15 minuten na afloop van het tentamen een e-mail.

Rijst bij de examiner bij het nakijken van de ingeleverde antwoorden een vermoeden van plagiaat of fraude dan kan ook een nadere online bevraging door de examiner plaatsvinden.

Bij een concreet vermoeden van plagiaat of fraude wordt de examencommissie ingelicht. Wordt door

³ Onderstaande instructie geldt ook indien het tentamen via online surveillance via Zoom wordt afgenomen.

de examencommissie fraude of plagiaat vastgesteld, dan wordt het cijfer 0 toegekend en kan de student uitgesloten worden van deelname aan tentamens voor maximaal een jaar. Bij een zeer ernstige vorm van fraude of plagiaat kan de examencommissie aan het College van Bestuur voorstellen de inschrijving van de student aan de opleiding definitief te beëindigen (zie Regels en Richtlijnen Examencommissie).

Aanvullende instructies voor studenten in een openvragen tentamen via Canvas.

Sla tijdens het maken van het tentamen uw antwoorden regelmatig op. Wie tijdens het tentamen technische problemen ervaart of vragen heeft over het tentamen, kan contact opnemen via e-mail [mail adres docent] [optioneel, dan wel telefonisch via [nummer docent]]. Wanneer u tijdens het uploaden van uw antwoorden via Canvas problemen ervaart, stuur dan zo spoedig mogelijk een mail met daarin uw antwoorden naar [mail adres docent].

- Bij een multiple choice tentamen op afstand zonder online surveillance via Proctorio⁴

De docent kan besluiten om na afloop van het tentamen steekproefsgewijs de student nader online te bevragen teneinde vast te stellen of de betreffende student zelf tot het antwoord is gekomen. De examinerator stuurt daartoe binnen 15 minuten na afloop van het tentamen een email.

Rijst bij de examinerator bij het nakijken van de ingeleverde antwoorden een vermoeden van plagiaat of fraude dan kan ook een nadere online bevraging door de examinerator plaatsvinden.

Bij een concreet vermoeden van plagiaat of fraude wordt de examencommissie ingelicht. Wordt door de examencommissie fraude of plagiaat vastgesteld, dan wordt het cijfer 0 toegekend en kan de student uitgesloten worden van deelname aan tentamens voor maximaal een jaar. Bij een zeer ernstige vorm van fraude of plagiaat kan de examencommissie aan het College van Bestuur voorstellen de inschrijving van de student aan de opleiding definitief te beëindigen (zie Regels en Richtlijnen Examencommissie).

Aanvullende instructies voor studenten in een mc- tentamen via Canvas.

Sla tijdens het maken van het tentamen uw antwoorden regelmatig op. Wie tijdens het tentamen technische problemen ervaart of vragen heeft over het tentamen, kan contact opnemen via email [mail adres docent] [optioneel, dan wel telefonisch via [nummer docent]]. Wanneer u tijdens het uploaden van uw antwoorden via Canvas problemen ervaart, stuur dan zo spoedig mogelijk een mail met daarin uw antwoorden als naar [mail adres docent].

- Bij een tentamen op afstand via Test Vision met online surveillance via Proctorio

Wanneer als gevolg van haperende software de screenshare of de webcam gedurende het tentamen niet functioneert, is dat in strijd met de tentamenregels. Dit geldt ook als de screenshare of webcam alleen een gedeelte van de tentamenduur niet functioneert. Het gevolg is dat het tentamen ongeldig is, met NS als resultaat.

Wanneer de student slechts gedeeltelijk in zicht is via de webcam, geldt dit als schending van de tentamenregels en is het tentamen ongeldig met NS als resultaat.

Als het gedrag van de student tijdens het tentamen een aanwijzing oplevert van fraude, dan wordt de examencommissie ingelicht. Wordt door de examencommissie fraude of plagiaat vastgesteld, dan

⁴ Onderstaande instructie geldt ook indien het tentamen via online surveillance via Zoom wordt afgenomen.

wordt het cijfer 0 toegekend en kan de student uitgesloten worden van deelname aan tentamens voor maximaal een jaar. Bij een zeer ernstige vorm van fraude of plagiaat kan de examencommissie aan het College van Bestuur voorstellen de inschrijving van de student aan de opleiding definitief te beëindigen (zie Regels en Richtlijnen Examencommissie).

*Ingeval het tentamen bestaat uit open vragen dient tevens te worden opgenomen:
Het beantwoorden van de vragen dient te geschieden in eigen bewoordingen: geen letterlijk overgeschreven teksten, met uitzondering van parafrasering van de wet of jurisprudentie, en geen met een medestudent overeenkomende bewoordingen. Het is daarom niet toegestaan om te knippen en plakken uit de literatuur, rechtspraak of uit behandelde stof uit hoorcolleges en werkgroepen, teksten van medestudenten of andere (online-) bronnen.*

Steekproefsgewijs bevragen van studenten

Het is de examinerator na afloop van het tentamen toegestaan om steekproefsgewijs of naar aanleiding van een vermoeden van fraude of plagiaat de student nader online te bevragen teneinde vast te stellen of de betreffende student zelf tot het antwoord is gekomen. Als steekproefsgewijs studenten worden bevraged, dient binnen vijftien minuten na afloop van het tentamen aan de betreffende studenten een e-mail te worden gestuurd met het tijdstip waarop die studenten voor die bevraging moeten inloggen voor de nadere bevraging. De bevraging op basis van een steekproef dient zo snel als mogelijk plaats te vinden na afloop van het tentamen. Gedacht wordt aan een termijn van 1 tot 2 uur na afloop van het tentamen. De nadere bevraging betreft geen nieuw mondeling tentamen, maar dient uitsluitend het doel vast te stellen of de betreffende student zelf tot het antwoord is gekomen. Dit kan bijvoorbeeld door vragen te stellen over het proces van beantwoording. Bijvoorbeeld: 'kunt u uitleggen welke stappen u hebt genomen om tot het antwoord te komen op vraag ...' enz.

Wanneer bij het nakijken van het tentamen bij de examinerator een vermoeden rijst van plagiaat of fraude, kan de examinerator besluiten om dit vermoeden nader te verifiëren door een online nadere bevraging. De examinerator kan ook besluiten om van de fraude direct een melding te maken bij de examencommissie.

Wanneer de examinerator van de online bevraging een opname maakt in verband met eventueel bewijs van fraude, neem daarbij dan de waarborgen in acht zoals beschreven op de [Canvas Student Guide](#) pagina onder Privacy Online Education en in de **privacyverklaring van de VU** waarnaar op voornoemde pagina verwezen wordt.

De student kan kenbaar gemaakt worden dat bij het weigeren van medewerking aan een online bevraging, geen cijfer toegekend wordt

Gebruik van studiemateriaal tijdens een tentamen met online proctoring via Zoom of Proctorio

- Wordt het tentamen met online via Zoom of Proctorio afgenomen, instrueer studenten dan vooraf duidelijk of het een openboek tentamen betreft of niet en maak duidelijk welk materiaal studenten mogen gebruiken bij het tentamen.
- Voeg, indien mogelijk, de relevante wetsteksten bij het tentamen, zodat studenten die vanaf het scherm kunnen lezen.
- Als het kunnen vinden van relevante bepalingen in wetboeken onderdeel is van de leerdoelen van het vak of de te gebruiken wetteksten te omvangrijk zijn, dan mag de student een wetboek gebruiken tijdens het tentamen. Om fraude te voorkomen, dient de student dan bij aanvang van het tentamen zijn bureau te scannen en zijn wetboek op te tillen, zodat voldoende vast komt te staan dat op het bureau alleen een wetboek ligt.

2. Mondeling op afstand

Een mondeling tentamen kan online via bijvoorbeeld het programma Zoom of MS Teams worden afgenomen. Het tentamen wordt in beginsel niet opgenomen. Het wordt door een examiner afgenomen tezamen met een tweede beoordelaar. Afnemen zonder tweede beoordelaar is uitsluitend mogelijk als de capaciteit de inzet van een tweede beoordelaar niet toelaat. Het tentamen wordt dan bij wijze van uitzondering toch opgenomen, mits de student hiervoor toestemming is gevraagd en deze is verleend. Neem daarbij de waarborgen in acht zoals beschreven op de [Canvas Student Guide](#) pagina onder Privacy Online Education en in de **privacyverklaring van de VU** waarnaar op voornoemde pagina verwezen wordt. Als de student geen toestemming verleent, geeft dat geen recht op een extra tentamenkans. Bij een mondeling tentamen dient in de instructie aan de student duidelijk gemaakt te worden dat de examiner de student kan vragen om met videobeeld de ruimte te laten zien waarin hij/zij zich bevindt, alsmede om een voorwerp nader te bestuderen.

Bijlage I

Geen toestemming vereist bij voor uitoefening van openbaar gezag noodzakelijke gegevensverwerking

Bij online toezicht bij tentamens worden persoonsgegevens verwerkt en is de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) van toepassing. Bij online toezicht bestaat de gegevensverwerking - kort gezegd - uit het opnemen van een student (in beeld en geluid) en eventueel zijn schermgebruik tijdens het maken van een toets en het ontvangen en verwerken van bepaalde persoonsgegevens, zoals genoemd in de Privacyverklaring 'Toetsen met online toezicht' van de VU, d.d. 22 maart 2020, onder punt 2 (in het bijzonder naam, e-mailadres, foto van studentenkaart, IP-adres en antwoorden op de toetsvragen).

Onder normale omstandigheden is voor het verwerken van persoonsgegevens voor het afnemen van een tentamen, noodzakelijk dat de kandidaat toestemming geeft voor het verwerken van deze persoonsgegevens. Die toestemming moet vrijelijk gegeven worden en kan dan ook vrijelijk gegeven worden omdat en zolang er ook alternatieve tentaminering mogelijk is. Onder de omstandigheden van de corona-maatregelen is alternatieve tentaminering door afname op de campus niet mogelijk. Afname van een online tentamen met online proctoring kan, gelet op het belang van beperking van frauderisico's, bij een vak de enige mogelijkheid zijn om een tentamen af te nemen. Voor zover dat het geval is, kan de grondslag voor de gegevensverwerking zoals hierna omschreven berusten op art. 6 lid 1 sub e AVG.

Als de VU (bij tentamens met online surveillance via Proctorio) of de examinerator (bij andere online tentamens) persoonsgegevens van een student verwerkt om de reden dat dit noodzakelijk is omdat een taak in het kader van de uitoefening van het openbaar gezag aan de examinerator is opgedragen, dan hoeft de student geen voorafgaande toestemming te geven voor deze gegevensverwerking.

Onderbouwing uitoefening openbaar gezag

De examinerator kan zonder toestemming van de student gebruik maken van online toezicht op de grond als bedoeld in art. 6.1 (e) AVG, als aan de volgende cumulatieve voorwaarden is voldaan:

1. er kan worden onderbouwd dat het bij de betreffende toets op afstand noodzakelijk is om:

o te controleren wie de persoon is die de toets maakt;

o vast te stellen dat geen fraude is gepleegd tijdens het maken van de toets; en

o vast te stellen dat de toets binnen het gegeven tijds kader is gemaakt; en

2. bij de gegevensverwerking de werkwijze wordt gevolgd zoals beschreven in de Privacyverklaring 'Toetsen met online toezicht' van de VU, d.d. 22 maart 2020. Hierin wordt de student de informatie verstrekt als bedoeld in artikel 13 AVG.

Bezwaar studenten bij online toetsen met proctoring vanwege specifieke situatie

Studenten hebben niet de mogelijkheid om online toezicht standaard te weigeren. Studenten kunnen echter wel bezwaar maken tegen dit toezicht. Als de examinerator de noodzaak van online toezicht kan onderbouwen en de waarborgen treft zoals beschreven in de genoemde privacyverklaring zal dit bezwaar betrekking moeten hebben op de specifieke situatie van de desbetreffende student. De AVG geeft de betrokkenen (in dit geval studenten die een toets op afstand met online toezicht maken) het recht om voorafgaande aan de toets bij de functionaris gegevensbescherming bezwaar te maken tegen het feit dat er persoonsgegevens van hem worden verzameld en verwerkt (lees: hij en zijn schermgebruik worden opgenomen in geluid en beeld) vanwege een voor hem geldende specifieke situatie (zie art. 21.1 AVG):

“De betrokkene heeft te allen tijde het recht om vanwege met zijn specifieke situatie verband houdende

redenen bezwaar te maken tegen de verwerking van hem betreffende persoonsgegevens op basis van artikel 6 lid 1 onder e of f, van artikel 6 lid 1, met inbegrip van profilering op basis van die bepalingen. De verwerkingsverantwoordelijke staakt de verwerking van de persoonsgegevens tenzij hij dwingende gerechtvaardigde gronden voor de verwerking aanvoert die zwaarder wegen dan de belangen, rechten en vrijheden van de betrokkene of die verband houden met de instelling, uitoefening of onderbouwing van een rechtsvordering.”

De examinator is wettelijk verplicht dit bezwaar in behandeling te nemen. Dat wil echter niet zeggen dat dit bezwaar ook altijd moet worden gehonoreerd. Het bezwaar zal van geval tot geval moeten worden beoordeeld.

Verwerkersovereenkomst met leveranciers van online Proctoring en Zoom

De VU heeft een Verwerkersovereenkomst met de Proctoring Leverancier Proctorio dat zij de beelden nooit aan derden ter beschikking stellen. Verder heeft de leverancier een uitgebreide set aan beveiligingsmaatregelen genomen opdat de beelden niet door onbevoegden kunnen worden bekeken. Ook met Zoom heeft de VU een Verwerkersovereenkomst. Daarin is o.a. vastgelegd, dat opnames niet langer dan 14 dagen worden bewaard. Zoom mag uitsluitend onder de VU licentie gebruikt worden. Meer informatie is te vinden op de [Canvas Student Guide](#) pagina.

In de genoemde Privacyverklaring ‘Toetsen met online toezicht’ van de VU wordt vermeld dat studenten bezwaar maken via de Functionaris Gegevensbescherming van de VU (zie vraag 10). Het e-mailadres is: functionarisgegevensbescherming@vu.nl. Dit is conform het ‘Reglement Verwerking Persoonsgegevens Studenten’, zie artikel 18.1 onder e en 18.2:

https://minor.vu.nl/nl/Images/ReglementVerwerkingPersoonsgegevensStudenten2018_tcm297-430309.pdf